

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/42/2023
Identifikačné číslo spisu: 3717208987
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Beáta Miničová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:3717208987.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobcu: Mesto Púchov, Štefánikova 821/21, 020 18 Púchov, IČO: 00 317 748, právne zastúpený JUDr. ANTON ŠKOLEK & PARTNERS, s.r.o. so sídlom Treskoňova 816/1, 014 01 Bytča, IČO: 47 253 223, proti žalovanému: Portos Real Estate SE, Záhřebská 562/41, Vinohrady, 120 00 Praha 2, Česká republika, IČ: 087 19 322, (pôvodne REALITY-NÁJOMNÉ DOMY a.s., IČO: 36 347 507), právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s. r. o., so sídlom Pred poľom 1652, 911 01 Trenčín - Opatová, IČO: 36 857 882, o zaplatenie 52.986,88 eur, v konaní o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 31. augusta 2021 č. k. 16Cob/11/2020-270, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalovaného o d m i e t a .
- II. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Považská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“), ako súd prvej inštancie, rozsudkom č. k. 14Cb/247/2017-189 zo 6. novembra 2019, prvým výrokom konanie čo do zaplatenia sumy 1 878,19 eura a čo do zaplatenia úrokov z omeškania zo sumy 1 878,19 eura zastavil, druhým výrokom zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 51 108,69 eura, úroky z omeškania 5% ročne zo sumy 1 009,31 eura od 23. marca 2018 do zaplatenia, úroky z omeškania 5 % ročne zo sumy 17 542,85 eura od 23. marca 2018 do zaplatenia, úroky z omeškania 5 % ročne zo sumy 17 542,85 eura od 23. marca 2018 do zaplatenia a úroky z omeškania 5 % ročne zo sumy 15 013,68 eura od 23. marca 2018 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, tretím výrokom

žalobu vo zvyšku zamietol, štvrtým výrokom žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % a piatym výrokom zaviazal žalovaného k povinnosti nahradiť Ing. Eve Belásovej 100 % znalečného nekrytého preddavkom.

2. V odôvodnení svojho rozsudku okresný súd uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáha, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu 52 986,88 eura, úroky z omeškania a trovy konania, a to z titulu bezdôvodného obohatenia tvrdiac, že žalobca je výlučným vlastníkom parcely L., na ktorej je umiestnený Dom kultúry so súp. č. 1153, k. ú. Púchov, ktorého výlučným vlastníkom je žalovaný. Tento bez právneho titulu v rozhodnom období užíval vyššie uvedený pozemok žalobcu a za jeho užívanie žalobcovi neplatil, pričom navyše dom kultúry prenajíma, a tak z neho získava profit, čím sa žalovaný podľa žalobcu bezdôvodne obohacuje, keď ročné nájomné za užívanie pozemku KN-C

č. 1343 je 18 176,89 € za obdobie od 11.12.2014 do 11.12.2015, 18 176,89 € za obdobie od 11.12.2015 do 11.12.2016 a 16 633,10 € za obdobie od 11.12.2016 do 11.11.2017.

2.1. Súd prvej inštancie považoval za preukázané, že stavebné povolenie na stavbu „Domu kultúry ROH Púchov“ (ďalej len „stavba“) bolo vydané 12. júla 1965, preberacie konanie predmetnej stavby sa konalo 30. apríla 1970 a že investorom stavby „Závodný klub ROH Makyta Púchov“ bola MAKYTA, n.p., ktorá dňa 16. januára 1979 požiadala MNV Púchov o vydanie kolaudačného rozhodnutia na stavbu „Dom kultúry ROH Púchov“. MNV - odbor výstavby v Púchove dňa 12. februára 1979 povolil MAKYTE, odevným závozom, n.p. Púchov užívanie stavby „Dom kultúry ROH Púchov“.

V roku 1991 boli vlastníkom domu kultúry odborári spoločnosti MAKYTA, š.p., ktorí mali právnu subjektivitu. Dňa 11. decembra 1992 ZO Slovenského odborového zväzu pracovníkov textilného, odevného a kožiarskeho priemyslu MAKYTA, a.s., Mesto Púchov, MAKYTA, š.p., PMP, a.s. a Gumárne BARUM, a.s. založili záujmové združenie právnických osôb Dom Kultúry. Do 18. júla 1996 bola vlastníkom Domu kultúry Púchov Základná organizácia Slovenského odborového zväzu pracovníkov textilného, odevného a kožiarskeho priemyslu MAKYTA, a.s., ktorá túto stavbu dňa 18. júla 1996 predala spoločnosti MAKYTA, a.s.

V roku 1998 MAKYTA začala prejavovať záujem o nadobudnutie vlastníctva k pozemku, na ktorom stál a stojí dom kultúry. Už v tom čase dom kultúry vyžadoval určité investície, ktoré však MAKYTA nebola ochotná robiť práve z toho dôvodu, že išlo o neusporiadaný majetok, preto sa MAKYTA rozhodla, že dom kultúry predá. Záujem o dom kultúry prejavila spoločnosť REALITY, a.s., ktorá vedela o tom, že pozemok má iného vlastníka. Spoločnosť MAKYTA, a.s. dňa 30. júna 2003 predala Dom kultúry spoločnosti REALITY a.s..

Žalovaný je teda výlučným vlastníkom stavby súp. č. XXXX, postavenej na parcele KN č. XXXX, všetko k. ú. D., výlučným vlastníkom parcely KNC č. XXXX, k. ú. D. je žalobca.

2.2. Okresný súd ďalej uviedol, že podľa znaleckého posudku č. 4/2019 všeobecná hodnota parcely č. XXXX je 357 126,12 eura, nájomné za prenájom parcely č. XXXX bolo vyčíslené v sume 1 009,31 eura za obdobie od 11. decembra 2014 do 31. decembra 2015,

sumu 17 542,85 eura v roku 2015, sumu 17 542,85 eura v roku 2016 a sumu 15 013,68 eura za obdobie od 1. januára 2017 do 11. novembra 2017. MAKYTA za užívanie tohto pozemku mestu nič neplatila, a to z toho dôvodu, že členovia združenia právnických osôb sa na tomto dohodli, pričom výška príspevku mesta bola určená najnižšie zo všetkých členov

aj s prihliadnutím na to, že žiadna odplata sa mestu platiť za užívanie pozemku nebude.

2.3. Pri hodnotení Kúpnej zmluvy z 5. septembra 2006 súd prvej inštancie vychádzal zo záverov konania sp. zn. 4C/203/2013, v zmysle ktorých je predmetná zmluva neplatná. Pokiaľ ide o znalecký posudok Ing. Evy Belásovej č. 4/2019, tento považoval za hodnoverný. Bol podľa súdu prvej inštancie nepochybne správny postup znalkyne v tom, pokiaľ táto zo zistenej všeobecnej hodnoty pozemku podľa predpísaného vzorca

(bod G prílohy č. 3 vyhlášky č. 492/2004 Z. z.) vypočítala nájomné. Dodal, že vypočítané nájomné 4,925 eura/m², resp. 4,884 eura/m² je v súlade s oprávnenými ekonomickými očakávaniami investorov do nehnuteľností, nakoľko výnos 4,87% ročne možno považovať za premrštený.

2.4. Z vykonaného dokazovania bolo podľa okresného súdu zrejmé, že žalovaný je minimálne od 5. septembra 2006 výlučným vlastníkom „Domu kultúry“ so súpisným číslom XXXX,

k. ú. D., stavba je postavená na parcele L. č. XXXX, k. ú. D., ktorej vlastníkom však nie je žalovaný, ale Mesto Púchov, a teda aj v období od 11. decembra 2014 do 11. novembra 2017 bola situácia taká, že stavba patriaca žalovanému stála na pozemku, ktorého vlastníkom bol žalobca. Pretože žalovaný nepreukázal, že žalobcovi v tomto období poskytoval primeranú náhradu, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný

sa bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu. Pokiaľ ide o výšku tohto bezdôvodného obohatenia, ide o sumu zodpovedajúcu odplate za užívanie obdobných pozemkov v danom mieste a čase (t.j. nájomnému za obdobný pozemok). V súdnej veci bolo pritom preukázané, že nájomné je 4,925 eur/m² (v rokoch 2014, 2015, 2016) resp. 17 542,85 eur ročne za celý pozemok, resp. 1 009,31 eur za 21 dní, resp. 4,884 eur/m² (v roku 2017), resp. 15 013,68 eur za 315 dní roku 2017. Vzhľadom na horeuvedené súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 51 108,69 eur (1 009,31 eur + 17 542,85 eur + 17 542,85 eur + 15 013,68 eur).

2.5. Okresný súd ďalej uzavrel, že žalovaný je v omeškaní so splnením peňažného záväzku, preto súd žalobcovi priznal aj úroky z omeškania, vychádzal pritom z toho, že pri bezdôvodnom obohatení zákon neustanovuje čas plnenia, a tak treba vychádzať z toho, že obohatený je povinný obohatenie vydať prvý deň po tom, ako ho veriteľ o splnenie požiadal. Žalobca nepreukázal, že žalovaného o vydanie bezdôvodného obohatenia požiadal a za doručenie výzvy na zaplatenie je treba považovať až doručenie žaloby žalovanému, k čomu došlo 21. marca 2018. Žalovaný je teda v omeškaní až od 23. marca 2018 a s prihliadnutím na § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. má nárok na úroky z omeškania vo výške 5 % ročne. Súd prvej inštancie žalobu v zvyšnej časti týkajúcej sa úroku z omeškania, zamietol.

2.6. Výrok týkajúci sa trov konania súd prvej inštancie odôvodnil tak, že v súdnej veci ide o žalobu, kde sa skúma existencia právneho základu plnenia a aj výška plnenia, ktorá je ale závislá od znaleckého posudku. Keďže čo do právneho základu mal žalobca vo veci plný úspech, súd prvej inštancie mu preto podľa § 255 ods. 1 CSP priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % trov potrebných na účelné uplatňovanie práva. V priebehu konania si znalkyňa Ing. Eva Belásová uplatnila znalečné 464,13 eur a 46,47 eur. Iba časť tohto znalečného je krytá preddavkom a súd prvej inštancie preto rozhodol aj o tom, že preddavkom nekryté znalečné zaplatí žalovaný v rozsahu 100 %.

3. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 31. augusta 2021 č. k. 16Cob/11/2020-270 rozsudok okresného súdu č. k. 14Cb/247/2017-189 zo dňa 6. novembra 2019 vo výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 51 108,69 eur, úroky z omeškania

5 % ročne zo sumy 1 009,31 eur od 23.3.2018 do zaplatenia, úroky z omeškania 5 % ročne

zo sumy 17 542,85 eur od 23.3.2018 do zaplatenia, úroky z omeškania 5 % ročne zo sumy

17 542,85 eur od 23.3.2018 do zaplatenia a úroky z omeškania 5 % ročne zo sumy

15 013,68 eur od 23.3.2018 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania potvrdil. (I. výrok) Žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. (II. výrok)

3.1. Po preskúmaní veci dospel krajský súd k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie dostatočným spôsobom, zaoberal sa tvrdeniami a dôkazmi strán sporu a dospel

k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu dostatočne preukázaný vznik nároku žalobcu na bezdôvodné obohatenie, keď žalovaný ako vlastník stavby užíval pozemok vo vlastníctve žalobcu, na ktorom je

nehnutelnosť-stavba postavená. Krajský súd uviedol, že v danom prípade nie je možné aplikovať ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka, nakoľko nejde

o neoprávnenú stavbu. Z tohto dôvodu aj odvoláciu námietku žalovaného, že výkon vlastníckeho práva zvolený žalobcom je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi

v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorému nemožno priznať právnu ochranu, označil odvolací súd za nedôvodnú. Žalovaným tvrdený postup, podľa ktorého

je žaloba o zaplatenie majetkového prospechu (ujmy) týkajúceho sa užívania pozemku prípustná len spolu so žalobou reštitučnou, by podľa krajského súdu prichádzal do úvahy

pri postupe v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka. Skonštatoval, že za neoprávnenú stavbu je treba považovať stavbu, postavenú na cudzom pozemku bez toho, aby mal stavebník právo stavbu tam

zriadiť. Oprávnenosť stavby je potrebné posudzovať podľa právnej úpravy, ktorá platila v dobe vzniku stavby a vyporiadanie medzi stavebníkom, resp. vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku, podľa právnej úpravy platnej v dobe rozhodovania súdu o vyporiadaní vzájomných vzťahov (viď rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo/2392/99). To platí aj pre stavby zriadené pred 1.1.1992 socialistickou organizáciou. Pokiaľ však stavba zriadená pred 1.1.1992 bola od začiatku neoprávnenou stavbou, je potrebné vykonať vyporiadanie podľa § 135c Občianskeho zákonníka (viď rozsudok NS ČR sp. zn. 31Cdo/606/2004, R 23/2006). Odvolací súd ďalej uviedol, že od neoprávnenej stavby je potrebné odlišovať nepovolenú stavbu, ktorou je stavba bez stavebného povolenia, resp. v rozpore so stavebným povolením. Záverom odvolací súd skonštatoval, že o takéto prípady (pozn. prípad neoprávnenej stavby a nepovolennej stavby) v danej veci nejde, stavba Domu kultúry nie je ani neoprávnenou stavbou a ani nepovolenou stavbou, nakoľko sa nejedná o stavbu na cudzom pozemku, na zriadenie ktorej stavebník nemal oprávnenie alebo povolenie. Odvolací súd ďalej skonštatoval, že súhlas s užívaním stavby Domu kultúry (dňa 12.2.1979 MNV Púchov povolil užívanie stavby) nie je možné považovať ani za právny titul vstupu do držby, pričom ani skutočnosť, že vlastníkom pozemku nepožadoval od vlastníka stavby náhradu za užívanie pozemku, nemohla založiť dobromyseľnosť v tom, že vlastníkom stavby vykonáva vecné právo, ktoré mu patrí. Požadovať náhradu za užívanie bolo/je právom a nie povinnosťou vlastníka pozemku.

3.2. K námietke žalovaného, ktorý v odvolaní poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo 186/2018 zo dňa 17.06.2019, v ktorom NS SR podľa žalovaného nepoprel aktuálnosť a záväznosť právneho názoru uvedeného v rozsudku sp. zn. 2Cdo 94/2011 zo dňa 29.09.2011, odvolací súd uviedol, že NS SR uznesením sp. zn. 8Cdo 186/2018 zo dňa 17.06.2019 zrušil v potvrdzujúcom výroku vo veci samej rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/118/2018 zo dňa 14.06.2018 a tiež rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 4C/257/2014 zo dňa 16.02.2017 vo výroku, ktorým žalovanému 1/ G. N. uložil povinnosť zaplatiť sumu 37.065,42 eur a vec vrátil Okresnému súdu Považská Bystrica na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia pasívnej vecnej legitimácie na vydanie bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd priblížil, že dovolací súd sa otázkou, či žalobca vydanie bezdôvodného obohatenia uplatňuje/neuplatňuje v súlade s dobrými mravmi a či bol povinný sa najskôr domáhať odstránenia protiprávneho stavu postupom podľa § 135c Občianskeho zákonníka a až potom si mohol uplatňovať zodpovednostné (sekundárne) nároky, nezaoberal. Dovolací súd konštatoval, že na tejto právnej otázke nebolo založené rozhodnutie odvolacieho súdu (ods. 31) a následne v ods. 39 uvedeného rozhodnutia uviedol, že užívaním pozemku žalobcu sa bezdôvodne obohatil skutočný vlastníkom stavby Domu kultúry - spoločnosť REALITY-NÁJOMNÉ DOMY a.s., IČO: 36 347 507. Ďalšie rozhodnutie, na ktoré poukazoval žalovaný bolo uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo 94/2011, ktorým bolo dovolanie odmietnuté z procesných dôvodov, pričom NS SR sa napadnutým rozsudkom z hľadiska jeho vecnej správnosti nezaoberal.

3.3. Námietku žalovaného týkajúcu sa znaleckého posudku č. 4/2019 Ing. Evy Belásovej vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú konštatujúc, že znalecký posudok bol vypracovaný v súlade so zákonnými požiadavkami.

3.4. Súd prvej inštancie podľa krajského súdu zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver s poukazom na ním citované zákonné ustanovenia. Odvolací súd rovnako ako aj súd prvej inštancie skonštatoval, že žaloba žalobcu o zaplatenie bezdôvodného obohatenia bola podaná dôvodne. Argumentácia žalovaného v odvolaní ohľadne vydržania práva vecného bremena spočívajúceho v práve bezodplatného užívania pozemku pod stavbou nebola podľa súdov oboch inštancií v spore preukázaná a túto odvoláciu námietku žalovaného vyhodnotil odvolací súd ako neopodstatnenú. Súčasne uviedol, že v odvolacom konaní nezistil žiadne dôvody na iné posúdenie skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie, ktoré vychádzajú z obsahu súdneho spisu a dávajú dostatočný podklad vo výroku jeho rozsudku o veci samej. Za skutkovo a právne správny označil odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol súd prvej inštancie, vychádzajúc zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu) a miery úspechu, ktorá sa zisťuje tak u žalobcu ako aj u žalovaného, pričom svoje rozhodnutie

zrozumiteľne a jasne odôvodnil. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok napadnutý čo do druhého a štvrtého výroku ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

3.5. Odvolací súd záverom uviedol, že žalovaný v priebehu odvolacieho konania preniesol sídlo svojej spoločnosti do iného členského štátu - do Českej republiky a následne zmenil svoje obchodné meno a právnu formu. Podľa aktuálneho výpisu z obchodného rejstříku vedeného Mestským soudem v Prahe, ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu je správne označenie žalovaného Portos Real Estate SE so sídlom Záhřebská 562/41, Vinohrady, 120 00 Praha 2, Česká republika, IČ: 087 19 322.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého odvodzuje od ust. § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, teda že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhol, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a žalobcovi (pozn. dovolacieho súdu žalovanému) priznal náhradu trov dovolacieho konania.

4.1. Žalovaný vo svojom dovolaní, ktorého prípustnosť opiera o ust. § 420 písm. f) CSP, namieta porušenie jeho procesných práv a práva na spravodlivý proces a tvrdí, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné, nepresvedčivé a preto nepreskúmateľné, a to vo vzťahu k námietke žalovaného o vydržaní práva užívania pozemku zodpovedajúcemu vecnému bremenu ako i k námietke ku spôsobu výpočtu v znaleckom posudku znalkyne Ing. Evy Belásovej č. 4/2019. Závery súdu v napadnutom rozhodnutí podľa názoru žalovaného nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní.

V rámci konania pred súdom prvej inštancie, resp. v rámci vykonaného dokazovania nebolo podľa dovolateľa preukázané, kto bol v roku 1965 vlastníkom pozemku a teda nebolo preukázané ani žiadne oprávnenie vlastníka stavby vedúce k záveru, že v roku 1965

mal vlastník stavby k jej postaveniu občianskoprávne oprávnenie. V dôsledku uvedeného právny názor odvolacieho súdu aplikovaný na daný skutkový stav s odôvodnením,

že v danom prípade nejde o situáciu predpokladanú § 135c Občianskeho zákonníka bez toho, aby táto skutočnosť vplynula z vykonaného dokazovania považuje žalovaný za svojvoľný, nesprávny a zmätočný. Odvolací súd podľa žalovaného len rýdzo formálne prebral závery súdu prvej inštancie, bez náznaku prihliadnutia na podstatné tvrdenia a námietky žalovaného detailne vymedzené v odvolaní. Žalovaný je názoru, že odvolací súd sa s otázkou výkonu vlastníckeho práva zo strany žalobcu a jej posúdenia či nejde o konanie v rozpore s dobrými mravmi v intenciách žalovaným uvádzaných argumentov náležite nezaoberal.

Dovolateľ namieta, že „súd prvej inštancie zaujal právny názor podľa ktorého argumentácia žalovaného poukazujúca na to, že podaná žaloba je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko nedochádza k zásadnému riešeniu právnych vzťahov strán je neopodstatnená s odôvodnením, že žalovaným namietaný postup je možný len v situáciách upravených § 126 Občianskeho zákonníka na rozdiel od situácie podľa § 135c Občianskeho zákonníka“, naproti tomuto „odvolací súd založil svoj potvrdzujúci rozsudok na odlišnom právnom názore,

keď nemožnosť prijatia argumentácie žalovaného odôvodnil výlučne tým, že žalovaným namietaný postup je možný len v situáciách upravených § 135c Občianskeho zákonníka

o ktoré v danom konaní nejde“. Žalovaným tvrdená rozdielnosť právneho posúdenia zo strany konajúcich súdov vyvoláva stav právnej neistoty, nakoľko právne posúdenie skutkového stavu v danom konaní je podľa dovolateľa zjavne rozporné a zmätočné, a postup odvolacieho súdu arbitrárny.

Zhrnúc uvedené žalovaný namieta, že v dôsledku nesprávneho procesného postupu dochádza k porušeniu základného práva na spravodlivý súdny proces.

4.2. Vo vzťahu k žalovaným tvrdenej prípustnosti jeho dovolania podľa ust. § 421

ods. 1 písm. a) a b) CSP dovolateľ namieta, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

„Môže vlastník pozemku uplatňovať len zodpovednostné (sekundárne) nároky domáhaním sa vydania bezdôvodného obohatenia voči vlastníkovi stavby umiestnenej na pozemku zastavanom stavbou bez toho, aby sa zároveň (primárne) domáhal odstránenia protiprávneho stavu? Ak uplatňuje len zodpovednostné nároky, jedná sa o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi?“

Žalovaný tvrdiaci prípustnosť svojho dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP namieta, že napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia vyššie uvedenej právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu

a to konkrétne od rozsudku NS SR sp. zn. 2 Cdo 94/2011 zo dňa 29. septembra 2011.

Žaloba o zaplatenie majetkového prospechu (ujmy) týkajúcej sa užívania pozemku je podľa dovolateľa prípustná len spolu so žalobou reštitučnou a vytýka žalobcovi, že ako vlastník pozemku reflektuje v žalobe len reparačné pravidlo, bez ohľadu na pravidlo reštitučné, pričom už zo samotného znenia žaloby bolo podľa žalovaného zrejme, že medzi účastníkmi

ide o právny vzťah popísaný v ustanoveniach § 135c Občianskeho zákonníka, ktoré riešia právny vzťah medzi vlastníkom stavby postavenej na cudzom pozemku a vlastníkom tohto pozemku a riešia právne nároky vyplývajúce z tohto právneho vzťahu.

5. Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že rozhodnutia súdov oboch inštancií považuje za správne, s rozhodnutím ako aj odôvodnením rozsudku krajského súdu sa v celom rozsahu stotožňuje a považuje ho v zmysle § 220 CSP za presvedčivé, jasné, zrozumiteľné a podrobne odôvodnené. Navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného

v celom rozsahu zamietol ako nedôvodné, rozsudok Krajského súdu Trenčín

pod sp. zn. 16Cob/11/2020 - 270, zo dňa 31.8.2021 potvrdil a žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100%.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení,

že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v dovolacom konaní v súlade so zákonom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné ním napadnúť.

7. Podľa ustanovenia § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť

v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania

a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom

9. V posudzovanom prípade dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil sa strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Túto vadu dovolateľ videl v tom, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné, nepresvedčivé

a preto nepreskúmateľné. Právne posúdenie skutkového stavu v konaní hodnotí dovolateľ

ako zjavne rozporné, zmätočné a postup odvolacieho súdu arbitrárny.

Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania i z ust. § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP vytýkajúc žalobcovi, že ako vlastník pozemku reflektuje v žalobe len reparačné pravidlo,

bez ohľadu na pravidlo reštitučné, pričom už zo samotného znenia žaloby bolo podľa žalovaného zrejme, že medzi účastníkmi ide o právny vzťah popísaný v ustanoveniach § 135c Občianskeho zákonníka.

Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 420 písm. f) CSP

10. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu podľa ust. § 420 písm. f) CSP sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká zo zákonného, ale aj z ústavno-právneho rámca a ktorý tak zároveň znamená porušenie Ústavou SR zaručených procesných práv v spojení so súdnou ochranou práva.

11. Podstatou práva na spravodlivý proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky, poskytované právnym poriadkom, pričom integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

12. Vyššie citované ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Teda, intenzita zásahu do procesných práv strany sporu z dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu musí dosahovať mieru, resp. intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, hodnoteným dôkazom a ani právo na to, aby strana sporu bola pred všeobecným súdom úspešná, teda, aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04, IV. ÚS 22/04). V príslušnom procesnom kódexe koncipovaná prípustnosť dovolania sleduje trend nastolený judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej má tento mimoriadny opravný prostriedok slúžiť na nápravu najzávažnejších procesných pochybení, t. j. zmätočných rozhodnutí, ako aj na riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov ako prvkov naplnenia princípu právnej istoty (III. ÚS 73/2018, IV. ÚS 528/2020, I. ÚS 204/2023).

13. Po preskúmaní veci dovolací súd uvádza, že nezistil žiadnu tzv. vadu zmätočnosti (závažné procesné pochybenie odvolacieho súdu), spočívajúcu v tom, že by odvolací súd svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolaťovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP alebo práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

14. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po použití a výklade relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. V kontexte k dovolacím námietkam žalobcu považuje najvyšší súd za dôležité upozorniť na skutočnosť, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami a rozhodnutie ako vecne správne potvrdil podľa § 387 CSP. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia,

prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, opierajúce sa v podstatnej časti o odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdnych rozhodnutí. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich jednotu (2Obdo/64/2021). Odvolací súd k rozhodujúcim (kľúčovým) odvolacím námietkam žalovaného uviedol svoju argumentáciu v súlade so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie a vyplývajúcim z obsahu spisu. Dovolací súd nesúhlasí s tvrdením dovolateľa, že sa odvolací súd nevysporiadal z jeho relevantnými odvolacími námietkami. Prízvukuje, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Podľa názoru dovolacieho súdu, vychádzajúc z obsahu spisu, odvolací súd dostatočne vysvetlil dôvody, pre ktoré sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie.

15. Dovolateľ nedostatočnosť a nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu opiera o tvrdenie, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí neposkytol dostatočne zrozumiteľnú odpoveď vo vzťahu k námietke žalovaného o vydržaní práva užívania pozemku zodpovedajúcemu vecnému bremenu ako i k námietke ku spôsobu výpočtu v znaleckom posudku znalkyne Ing. Evy Belásovej č. 4/2019. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na bod 19. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, kde tento dostatočne zreteľne vysvetlil, prečo vyhodnotil odvoláciu námietku týkajúcu sa znaleckého posudku č. 4/2019 Ing. Evy Belásovej ako nedôvodnú. Zdôvodnil, že znalecký posudok bol vypracovaný v súlade so zákonnými požiadavkami. Pri stanovení všeobecnej hodnoty stavieb a iných nehnuteľností sa používajú 4 základné metódy - metóda polohovej diferenciácie, porovnávací metóda, výnosová metóda a kombinovaná metóda, pričom znalec rozhodne a je zodpovedný za svoje rozhodnutie, ktorú metódu v znaleckom posudku použije a svoje rozhodnutie zdôvodní. Znalec nie je povinný odôvodňovať, prečo nepoužil ostatné metódy. Znalkyňa v znaleckom posudku, ako aj na pojednávaní dňa 15.5.2019, obsérne vysvetlila a zdôvodnila výber metódy polohovej diferenciácie ako aj zvolený a použitý koeficient redukcijúcich faktorov, ktorý má vplyv na konečný výpočet a stanovenie všeobecnej hodnoty pozemku a výpočet nájmu. Okresný súd sa predmetným znaleckým posudkom dopodrobna zaoberal v bode 8. odôvodnenia svojho rozhodnutia.

V tejto súvislosti dovolací súd pripomína spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie v zmysle ust. § 387 CSP.

K námietke žalovaného o vydržaní práva užívania pozemku zodpovedajúcemu vecnému bremenu spočívajúceho v práve bezodplatného užívania pozemku pod stavbou odvolací súd uviedol, že argumentácia žalovaného nebola v konaní preukázaná, z ktorého dôvodu vyhodnotil predmetnú námietku žalovaného ako neopodstatnenú

(bod 21. rozhodnutia). Súčasne v bode 17. odôvodnenia zdôvodnil, že súhlas s užívaním stavby Domu kultúry (dňa 12. februára 1979 MNV Púchov povolil užívanie stavby)

nie je možné považovať za právny titul vstupu do držby, pričom ani skutočnosť, že vlastníka pozemku nepožadoval od vlastníka stavby náhradu za užívanie pozemku, nemohla založiť dobromyseľnosť v tom, že vlastníka stavby vykonáva vecné právo, ktoré mu patrí.

Odvolací súd v odvolacom konaní nezistil žiadne dôvody na iné posúdenie skutkových

a právnych záverov súdu prvej inštancie, keď tento uviedol, že v súdnej veci žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal, že voči nemu alebo voči predchádzajúcim vlastníkom domu kultúry vtedajší vlastníka pozemku adresoval taký prejav vôle, ktorý smeroval k tomu, že súhlasí s tým, aby vlastníka stavby navždy užíval predmetný pozemok.

Dodal, že bez preukázania existencie takéhoto prejavu vôle vlastníka pozemku nemožno uvažovať o tom, že došlo k vydržaniu vecného bremena, keď predpokladom vydržania

je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí,

pričom táto dobromyseľnosť nemôže byť účinne založená iba na subjektívnych predstavách detentora. Súd záverom skonštatoval, že bez preukázania tejto dobromyseľnosti je potom irelevantné, že užívanie pozemku vlastníkom stavby trvá viac ako 10 rokov. Dovolací súd konštatuje, že i v tejto časti je rozhodnutie odvolacieho súdu dostatočne zdôvodnené a netrpí vadou nepreskúmateľnosti.

Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že závery súdov v napadnutom rozhodnutí nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, resp. že právny názor odvolacieho súdu spočívajúci v odmietnutí argumentácie žalovaného s poukazom na to, že v danom konaní nejde ani o neoprávnenú stavbu a ani o nepovolenú stavbu (nakoľko sa nejedná o stavbu na cudzom pozemku,

na ktorej zriadenie nemal stavebník oprávnenie alebo povolenie), nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom rozhodnutia súdov opätovne hodnotí ako nepreskúmateľné,

ani s uvedeným sa dovolací súd nestotožňuje. Okresný súd v bodoch 6. a nasl. odôvodnenia svojho rozhodnutia podrobne uviedol genézu vybudovania stavby Kultúrneho domu, pričom považoval za preukázané, že stavebné povolenie na stavbu „Domu kultúry ROH Púchov“ bolo vydané 12. júla 1965. Súčasne uviedol, že v pre vec rozhodnom období

(od 11. decembra 2014 do 11. novembra 2017) bol žalovaný (minimálne od 5. septembra 2006) výlučným vlastníkom stavby súp. č. XXXX, postavenej na parcele KN č. XXXX, všetko k. ú. D. a žalobca bol výlučným vlastníkom parcely KNC č. XXXX, k .ú. D.. Pretože žalovaný nepreukázal, že žalobcovi v období

od 11. decembra 2014 do 11. novembra 2017 poskytoval primeranú náhradu, súd dospel k záveru, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu. Okresný súd vykonal listinné dôkazy uvedené v odsekoch 2 a 5 jeho rozhodnutia (s tým, že zo spisu stavebného úradu

mal súd k dispozícii iba kolaudačné rozhodnutie) a z týchto dôkazov aj vychádzal, pretože v konaní nebola spochybnená ich pravdivosť a pravosť. Osobitne v bode 18. odôvodnenia súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ ide o argument žalovaného, že vlastníkom pozemku udelil súhlas s výstavbou domu kultúry, je jasné, že takýto súhlas by bol potrebný iba vtedy,

ak by vlastníkom pozemku v roku 1965 bola iná osoba než MAKYTA, n.p. Následne dodal, že v konaní nebolo preukázané, kto bol v roku 1965 (t.j. v roku, keď bolo vydané stavebné povolenie) vlastníkom pozemku - a že teda už v roku 1965 bola vlastníkom pozemku

iná organizácia než budúci vlastníkom stavby a horeuvedené tvrdenie žalovaného o udelení súhlasu teda ostalo iba na úrovni hypotézy, z ktorého dôvodu nie je možné z neho vyvodzovať žiadne právne závery.

K uvedenému krajský súd v bode 17. a nasl. svojho rozhodnutia doplnil, že v súdnej veci sa nejedná o neoprávnenú stavbu, z ktorého dôvodu

nie je možné na vec aplikovať ani ust. ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka.

Rovnako z tohto dôvodu odvoláciu námietku žalovaného, že výkon vlastníckeho práva zvolený žalobcom je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorému nemožno priznať právnu ochranu, označil odvolací súd za nedôvodnú. Vysvetlil, že za neoprávnenú stavbu je treba považovať stavbu, postavenú na cudzom pozemku bez toho, aby mal stavebník právo stavbu tam zriadiť, pričom oprávnenosť stavby je potrebné posudzovať podľa právnej úpravy, ktorá platila v dobe vzniku stavby a vyporiadanie medzi stavebníkom, resp. vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku, podľa právnej úpravy platnej v dobe rozhodovania súdu o vyporiadaní vzájomných vzťahov (viď rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo 2392/99). To platí aj pre stavby zriadené pred 1.1.1992 socialistickou organizáciou. V prípade, že stavba zriadená pred 1.1.1992 bola od začiatku neoprávnenou stavbou, je potrebné vykonať vyporiadanie podľa § 135c Občianskeho zákonníka (viď rozsudok NS ČR sp. zn. 31Cdo/606/2004, R 23/2006).

Od neoprávnenej stavby je potrebné odlišovať nepovolenú stavbu, ktorou je stavba bez stavebného povolenia, resp. v rozpore so stavebným povolením. Uzavrel, že o takéto prípady v danej veci nejde. Stavba Domu kultúry nie je ani neoprávnenou stavbou a ani nepovolenou stavbou, nakoľko sa nejedná o stavbu na cudzom pozemku, na zriadenie ktorej stavebník nemal oprávnenie alebo povolenie. Napokon i sám žalovaný v konaní tvrdil, že stavba

na pozemku žalobcu nebola zriadená neoprávnenou, pričom sám upozornil na rozhodnutia R č. 13/2000, podľa ktorého o neoprávnenú stavbu nemôže ísť vtedy, ak bola táto stavba zriadená pred 1.1.1992 tzv. socialistickou organizáciou. Nie je podľa najvyššieho súdu možné prisvedčiť dovolateľovi, že odvolací súd sa s otázkou výkonu vlastníckeho práva zo strany žalobcu v intenciách žalovaným uvádzaných argumentov náležite nezaoberal.

Najvyšší súd v tejto súvislosti navyše pripomína, že dovolacím dôvodom podľa § 420 CSP, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania, nie je namietané nesprávne alebo nedostatočné zistenie skutkového stavu. Rovnako prípustnosť dovolania nezakladá ani zhodnotenie vykonaných dôkazov súdom odchyľne od návrhu a názoru sporovej strany, keďže ide o skutkovú rovinu posudzovania sporu. Dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 442 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní. V súvislosti s preskúvaním hodnotenia dôkazov dovolací súd poznamenáva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je určené na prehodnotenie dokazovania (1Cdo/145/2020).

Rovnako tvrdenie dovolateľa, že právne posúdenie skutkového stavu v danom konaní je zo strany súdov rozporné a zmätočné, a postup odvolacieho súdu arbitrárny v časti, kedy súd prvej inštancie zaujal právny názor, podľa ktorého ide v súdnej veci o situáciu podľa ust. § 135c OZ a naproti tomuto odvolací súd založil svoj potvrdzujúci rozsudok na odlišnom právnom názore, že v danom prípade nejde o situáciu upravenú ust. § 135c OZ, hodnotí dovolací súd ako nesprávne. Odvolací súd celkom jednoznačne uviedol, a svoj záver i primerane zdôvodnil, že v danom prípade nie je možné aplikovať ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka, nakoľko nejde o neoprávnenú stavbu, pričom žalovaným tvrdený postup, podľa ktorého je žaloba o zaplatenie majetkového prospechu (ujmy) týkajúcej sa užívania pozemku prípustná len spolu so žalobou reštitučnou, by prichádzal do úvahy pri postupe v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka. Následne dôkladne zdôvodnil rozdiel medzi neoprávnenou a nepovolenou stavbou a vysvetlil, prečo v súdnej veci stavba

Domu kultúry nie je ani neoprávnenou stavbou a ani nepovolenou stavbou, nakoľko sa nejedná o stavbu na cudzom pozemku, na zriadenie ktorej stavebník nemal oprávnenie alebo povolenie. Nie je možné prisvedčiť dovolateľovi, že okresný súd, na rozdiel od krajského súdu, uzavrel, že v súdnej veci ide o situáciu upravenú ust. § 135c OZ.

Súd prvej inštancie predmetné ustanovenie uviedol výlučne na demonštrovanie rozdielnosti intenzity zásahov do vlastníckeho práva pozemku, kedy za menej intenzívne považoval neoprávnené prechádzanie cez cudzí pozemok, resp. postavenie plota okolo cudzieho pozemku, nakoľko tieto sú odstrániteľné s vynaložením relatívne nízkych nákladov,

než je zásah nepomerne vyššej intenzity spočívajúci v postavení stavby na cudzom pozemku, kde náklady sa pohybujú v podstatne vyšších radoch (vo výške ceny stavby).

Nie je teda možné v žiadnom prípade súhlasiť s dovolateľom, že rozhodnutia vo veci konajúcich súdov by si navzájom odporovali.

V konečnom dôsledku závery odvolacieho súdu sú podľa názoru dovolacieho súdu dostatočne jasné a zrozumiteľné, dôkazom čoho je aj podané dovolanie, v ktorom bol dovolateľ schopný tieto závery jednoznačne identifikovať a argumentačne spochybníť. Prípadné nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu teda nedosahujú intenzitu tzv. vady zmätočnosti, vyžadovanú ustanovením § 420 písm. f) CSP, t. j. že sa sporovej strane odňala možnosť náležite argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho závermi) v rámci využitia prípadných mimoriadnych opravných prostriedkov.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe všetkých uvedených skutočností dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu podľa ust. § 420 písm. f) CSP nie je procesne daná. Je podľa najvyššieho súdu zrejmé, že rozsudky súdov oboch inštancií spoločne dávajú presvedčivý a dostatočne zdôvodnený obraz toho, prečo v závere súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

Prípustnosť dovolania v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP

17. V časti, v ktorej malo byť dovolanie žalovaného prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, dovolací súd uvádza, že podané dovolanie je absolútne neprejednatelné.

18. Úspešné uplatnenie dovolania je podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný a až následne sekundárnym záverom dovolacieho súdu je, že dovolanie je aj dôvodné (opodstatnené). Pokiaľ dovolací súd nedospeje k

uvedenému primárnemu záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska vecnej správnosti v ňom zaujatých záverov; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok bez ďalšieho odmietnuť.

19. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza, že predmetom dovolacieho prieskumu je namietané nesprávne právne posúdenie veci konajúcimi súdmi (prípustnosť dovolania uplatnená podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP).

Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Dovolateľ vo vzťahu k ním tvrdenému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci zo strany súdov namieta, že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

„Môže vlastník pozemku uplatňovať len zodpovednostné (sekundárne) nároky domáhaním sa vydania bezdôvodného obohatenia voči vlastníkovi stavby umiestnenej na pozemku zastavanom stavbou bez toho, aby sa zároveň (primárne) domáhal odstránenia protiprávneho stavu? Ak uplatňuje len zodpovednostné nároky, jedná sa o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi?“

Žalovaný tvrdiaci prípustnosť svojho dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP namieta, že napadnuté rozhodnutie záviselo od vyriešenia vyššie uvedenej právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu

a to konkrétne od rozsudku NS SR sp.zn. 2 Cdo 94/2011 zo dňa 29. septembra 2011.

Žaloba o zaplatenie majetkového prospechu (ujmy) týkajúcej sa užívania pozemku je podľa dovolateľa prípustná len spolu so žalobou reštitučnou, pričom už zo samotného znenia žaloby bolo podľa žalovaného zrejme, že medzi účastníkmi ide o právny vzťah popísaný v ustanoveniach § 135c Občianskeho zákonníka, ktoré riešia právny vzťah medzi vlastníkom stavby postavenej na cudzom pozemku a vlastníkom tohto pozemku a riešia právne nároky vyplývajúce z tohto právneho vzťahu.

21. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP sa vždy vzťahuje na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k záverom uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania potom bude, vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi

(ustanovenie § 440 CSP), závisieť od toho, či a ako dovolateľ vymedzil dovolaciu otázku zásadného právneho významu a či ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje príslušné zákonné ustanovenie. Povinnosťou dovolateľa kvalifikovane zastúpeného advokátom je teda uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne a uviesť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Musí ísť o takú právnu otázku, ktorá

je pre rozhodnutie vo veci samej kľúčová. Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu.

Ak dovolanie nespĺňa predmetné podmienky, dovolací dôvod podľa § 432 CSP

nie je vymedzený spôsobom predpokladaným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, čo predstavuje zákonný dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

22. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namieta nesprávne právne posúdenie, predmetné náležitosti neobsahuje.

22.1. Všeobecne platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

22.2. Dovolací súd zdôrazňuje, že pre posúdenie - či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo

veci samej - a teda aj pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale výlučne záver súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

22.3. Dovolací súd uvádza, že odpoveď na dovolateľom položenú otázku z hľadiska rozhodnutia súdov nebola rozhodujúca a kľúčová.

23. Dovoláním napádané rozhodnutie krajského súdu spočíva podľa žalovaného v nesprávnom právnom posúdení veci zo strany konajúcich súdov, nakoľko žaloba o zaplatenie majetkového prospechu (ujmy) týkajúceho sa užívania pozemku je podľa dovolateľa prípustná len spolu so žalobou reštitučnou, pričom už zo samotného znenia žaloby bolo podľa žalovaného zrejmé, že medzi účastníkmi ide o právny vzťah popísaný v ustanoveniach § 135c Občianskeho zákonníka, ktoré riešia právny vzťah medzi vlastníkom stavby postavenej na cudzom pozemku a vlastníkom tohto pozemku.

Dovolací súd ale uvádza, že na žalovaným koncipovanej právnej otázke rozhodnutie odvolacieho súdu nespočíva. Podľa odvolacieho súdu pre posúdenie veci bolo významné

(len) to, že žalovaný užíval v rozhodnom čase od 11. decembra 2014 do 11. novembra 2017 pozemok žalobcu, pričom žalovaný nepreukázal, že žalobcovi poskytoval v tomto období primeranú náhradu, čím sa na úkor vlastníka pozemku reálne bezdôvodne obohatil.

Užívaním pozemku, vlastnicky patriaceho žalobcovi, sa tak žalovanému dostalo majetkovej hodnoty, ktorá už v okamihu jej získania nebola v súlade s právom, a preto mu vznikla povinnosť poskytnúť finančnú náhradu za toto užívanie v zmysle § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko takúto majetkovú hodnotu nebolo možné vydať. Odvolací súd svoje rozhodnutie teda nezaložil na právnej otázke, či žalobca svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatňoval, resp. neuplatňoval v súlade s dobrými mravmi, a teda

či bol povinný sa najskôr prípadne súčasne domáhať odstránenia protiprávneho stavu postupom podľa § 135c Občianskeho zákonníka a až následne si mohol uplatňovať zodpovednostné (sekundárne) nároky voči žalovanému, ktorý mu bránil v užívaní veci. Napokon i odvolací súd zreteľne uviedol, že v danom prípade ani nie je možné aplikovať ust. § 135c Občianskeho zákonníka, nakoľko nejde o neoprávnenú stavbu, a teda bola nedôvodná odvolacia námietka žalovaného, že výkon vlastníckeho práva zvolený žalobcom je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorému nemožno priznať právnu ochranu. Žalovaným tvrdený postup, podľa ktorého je žaloba o zaplatenie majetkového prospechu (ujmy) týkajúcej sa užívania pozemku prípustná len spolu so žalobou reštitučnou, by prichádzal do úvahy iba pri postupe v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka, o takýto prípad ale v danej veci nejde.

23.1. Dovolací súd v tejto súvislosti opätovne pripomína, že neoprávnenou stavbou je taká stavba, kedy stavebníkovi chýbalo oprávnenie (občianskoprávny titul) k stavbe na pozemku. Podstata neoprávnenej stavby spočíva v tom, že stavebník stavia na cudzom pozemku

bez toho, aby mu svedčil právny titul umožňujúci na cudzom pozemku stavať.

23.1.1. „Úprava tzv. neoprávnenej stavby (teda stavby zriadenej na pozemku bez toho,

že by stavebník mal k tomuto pozemku také právo, ktorého obsahom by bola možnosť zriadiť na ňom stavbu) je od účinnosti novely zákona č. 509/1991 Zb. obsiahnutá v ust. § 135c OZ... Podľa tejto úpravy neoprávneným stavebníkom môže byť tak osoba fyzická ako i osoba právnická. Na druhej strane podľa úpravy neoprávnenej stavby pred 1. januárom 1992,

tak ako bola obsiahnutá v ust. § 221 OZ, mohol byť neoprávneným stavebníkom iba občan, teda výlučne fyzická osoba. Do 31.12.1991 rovnako platilo ustanovenie § 11 ods. 4 Hospodárskeho zákonníka, podľa ktorého je stavba vo vlastníctve štátu, pokiaľ sa jedná o štátne organizácie. (rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 25.2.1999

sp. zn. 2Cdon/1031/1997, R 13/2000)

23.1.2. Odvolací súd v tu prejednávanej veci sám vo svojom rozhodnutí správne uviedol

(bod 3.1. tohto uznesenia), že oprávnenosť stavby je potrebné posudzovať podľa právnej úpravy, ktorá platila v dobe vzniku stavby. O neoprávnenú stavbu nemôže ísť v prípade, pokiaľ táto stavba bola zriadená pred 1.1.1992 tzv. socialistickou organizáciou

(R 13/2000). V okolnostiach súdnej veci, vzhľadom k tomu, že v danom prípade došlo k zriadeniu stavby pred 1. januárom 1992 tzv. socialistickou organizáciou, nie je ani podľa dovolacieho súdu z hľadiska posúdenia existencie neoprávnenej stavby možné aplikovať právnu úpravu, ktorá nadobudla

účinnosť 1. januára 1992 a je obsiahnutá v ust. § 135c OZ, nakoľko podľa právnej úpravy platnej pred 1. januárom 1992 mohol neoprávnenú stavbu zriadiť výlučne občan (fyzická osoba).

23.2. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené uzatvára, že žalovaný v dovolaní nevymedzil právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Bez uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť

k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa;

v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP . Je nepochybné, že v dovolaní žalovaného absentuje zákonom požadovaná náležitosť - dovolací dôvod podľa § 421

ods. 1 CSP v ňom nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 CSP .

23.3. Dovolací súd navyše uvádza, že ani dovolateľom uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/94/2011 zo dňa 29. septembra 2011 na predmetnú vec nedopadá. V predmetnom uznesení, ktorým bolo odmietnuté dovolanie z procesných dôvodov,

sa najvyšší súd dovolaním napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/45/2010 z hľadiska jeho vecnej správnosti vôbec nezaoberal. Záver, že je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi, ak vlastník pozemku uplatňuje len zodpovednostné (sekundárne) nároky voči osobám, ktoré mu bránia v užívaní veci bez toho, aby sa zároveň (primárne) domáhal odstránenia protiprávneho stavu, nie je názorom najvyššieho súdu.

24. Keďže vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je dovolanie žalovaného podľa ust. § 420 písm. f) CSP ani podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP prípustné, dovolací súd ho v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP odmietol.

25. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.